

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

147. An permissum patronis laicis dicto modo variare lite pendente.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

præsentare, tenent Castrop. *loc. cit.* Azor. *loc. cit.* q. 13. *in fine*. Spino. *de testam. gl. 4. num. 75.* Gl. *in Clem. plures. h. t. v. presentare.* Decius *in c. quanto. de iudiciis.* Abb. *ibidem. &c.* & alii, quos citat Castrop. qui hanc dat rationem, quod dicta accumulativa variatio, seu plurium successivè facta, & sæpius repetita præsentatio, non minùs quàm facta præsentatio plurium simul, sit utilis Ecclesiæ: quod enim offeruntur plures, eò majorem delectum habet Episcopus, ut ex illis eligere possit, quem videt Ecclesiæ aptiorem: Et licet sæpè contingat patronum, postquam præsentavit aliquem valde idoneum, postea in gratiam amici præsentet superaddendo alium multò inferiorem, non minuit dictam Ecclesiæ utilitatem; cum, præterquam, quod pari modo contingere possit, ut accumulando præsentationes & præsentatos præsentet meliorem, nunquam tollitur Episcopo potestas instituendi primum præsentatum. Castrop. *cit. p. 6. num. 3.* Quòd si autem prima præsentatio fuisset invalida, v. g. si facta coram non habente instituere, tunc sicut patronus potest præsentare secundum rejecto primo, ita potest accumulando præsentare tertium cum secundo; cum prima præsentatio, utpote nulla, non debeat computari in numero præsentationum; quia non præstat impedimentum, quod de jure non fortitur effectum, tenent pariter omnes, & expressè Pirh. *num. 99.* citans Fagn. *in c. cum auzem. num. 9.* Idem ob eandem causam ait Pirh. citans eundem Fagn. *ibidem num. 23.* fieri posse etiam in totam aliam præsentationem, recedendo à primo, & præsentando alium, & dein accumulando successivè tertium, dum à pluribus comparationis in pari numero duo sunt præsentati, eò quod utriusque præsentatio fuerit invalida; cum ad validam præsentationem requiratur, ut sit facta à majore parte patronorum.

Questio 146. An post obitum presentantis, facta jam ab eo presentatione, patronus successor variare possit?

Respondeo: si patronus successor est laicus, & adhuc duret tempus ad præsentandum, potest variare (intellige accumulando) quia dicitur una eademque persona successor cum prædecessore. Corrad. *l. 4. c. 7. n. 23.* citans Vivian. *l. 12. c. 5. n. 35.*

Questio 147. in specie: An ergo, & qualiter etiam permissum patronis laicis dicto modo variare, lite pendente?

Respondeo primò: pro fundamento ad sequentia: constitutionem, quâ Bonif. VIII. *in c. 1. ut lite pendente. in 6.* statuit, ut duobus litigantibus super electionibus de se in discordia habitis, si contingat aliquem eorum mori, vel suo juri renunciare, aut à prosecutione illius quoquo modo excludi, ad electionem aliam (lite super electione superstitis adhuc pendente) non procedatur, aliàs atrentata foret, & ipso jure irrita, idque, ut dispendiis, quæ Ecclesiæ inde patiuntur, occurratur, locum pari modo habere in præsentationibus propter omnimodam rationis paritatem, sive tractetur de jurepatronatûs Ecclesiastico, sive laico, sive contingat mors, vel alius casus ex præmissis post tempus datum ad præsentandum, sive ante illud. Lott. *l. 2. q. 20. num. 2.* Idque non per modum extensionis hujus nimirum constitutionis, sed per modum conclusionis sub dicta eadem ratione, Lot.

num. 3. citans Calderin. *conf. 1. ut lite pendente.* Lapp. *alleg. 2. num. 3.* & Rotam *decis. 306. p. 1. recent. n. 1.* & quidem etiam in tantum, ut cum à Papa impetratur beneficium litigiosum, minimè sit faciendum iuris patronatûs, etsi esset alicujus Regis. Lott. *num. 4.* citans Cassad. *decis. 9. num. 5. ut lite pendente.* Id verò intelligendum, si lis sit inter ipsos præsentatos principaliter, secus si inter patronos & Ordinarium assentem beneficii libertatem. Lott. *num. 5.* citans Lamb. *l. 2. p. 2. q. 1. d. 9. n. 14.* vel inter ipsos patronos super pertinentia. Quinimò etiam secus esse, si lis sit quidem inter præsentatos, sed accessoriè ad litem principaliter motam inter præsentantes. Lott. *num. 7.* citans Archid. *in c. 2. ut lite pend. num. 1.* & Rotam *decis. 426. num. 5. p. 1. recent.* Rationem autem hujus constitutionis hanc assignat Lott. *num. 8.* non quòd beneficium, dum lis est principaliter inter præsentatos, efficiatur litigiosum, aliàs non; sed quòd, dum versamur in lite principaliter mota inter præsentatos, si mortuo uno, alter in ejus locum præsentetur, adhuc erit discutendum jus illius defuncti; secus verò, si lis sit inter patronos ad invicem, vel inter eos & defendentem, beneficium esse liberæ collationis; quia tunc jus præsentantis rapit in se jus præsentati, sive demortui, sive superstitis. Unde non militat amplius ratio dictæ constitutionis. Quæstio autem de jure defuncti ideo necessaria est, ut sciatur de jure superstitis, ne, si jam sit intrusus, in sua intrusione toleretur. Lott. *num. 9.* his præmissis,

2. Respondeo secundò: cum litigatur cum eo, qui beneficium jam adeptus est, adeoque contra præsentatum jam institutum, clarum est, patronum non posse hæc lite pendente alium præsentare. Castrop. *loc. cit. num. 4.* Garc. *p. 5. c. 9. num. 218.* juxta *c. 2. ut lite pendente. in 6.* citans pro hoc plures Rotæ decisiones & Lamb.

3. Respondeo tertio: lite adhuc pendente, sive extra, sive in Curia, institutione necdum facta, non potest patronus, etiam laicus, alium præsentare, neque recedendo à jam præsentato, neque accumulando. Argumento *c. 1. ut lite pend. in 6.* ubi licet id statuatur de electione, quòd lite pendente super alicujus electione, non possit procedi ad aliam, seu alius eligi, cum eadem tamen sit ratio; nimirum ne lite pendente aliqua fiat mutatio, & ut Garc. ne propter novos adversarios litigia prorogari contingat in grave dispendium Ecclesiæ, de præsentatione pariter est intelligendum. Garc. *num. 217.* Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 12. num. 177.* Castrop. *loc. cit. num. 5.* citans Covar. *pract. qq. c. 36. num. 7.* Paris. *de resign. l. 12. q. 3.* Lancellot. *de attentatis. p. 2. c. 4. in pres. n. 560.* Ricc. *in pr. resol. 159. n. 4.* contra Card. *in c. pastoralis. h. t. q. ult.* Jo. Andr. *in c. 1. ne lite pend. in 6.* & alios, quos citat & sequitur Lamb. *l. 2. p. 1. q. 6. d. 12.* apud Castrop. Hinc jam in particulari, ubi lis movetur præsentato necdum instituto, de ejus inhabilitate, non potest præsentari alius, eo relicto, aut etiam ei accumulari alter. Pirh. *num. 102.* Item dum plures sunt patroni, & unus præsentavit Cajum, alter Titium, neutri patronorum licet alium subrogare. Castrop. *loc. cit. num. 4.* Item uno ex præsentatis defuncto, non licet patrono loco illius alium subrogare, quousque lis pendens finiatur; tamen aliàs, dum lis non penderet, liceret tunc, etiam patrono Ecclesiastico, alium nominare; cum nominatio facta omnino finita sit. Castrop. *loc. cit. num. 5.* Porrò procedit hæc responsio secunda tam in vacatione per resignationem vel assentionem alte-

alterius beneficii, quam in vacatione per mortem; cum dicta ratio, ne lites prorogentur, in utroque casu pariter militet. Castrop. *ibidem*. Garc. num. 29. citans Lancell. &c.

4. Respondeo quartò: posse nihilominus patronum præsentato altero mortuo, lite nondum finita, præsentare colligantem; eò quòd id non adverteretur dispositioni cit. Text. c. 1. & 2. ut lite pend. cum hac ratione lites virentur, neq; litigantes augeantur, sed minuuntur potius; non enim creatur novus litigator, sed ille, qui ante erat, aliò extincto roboratur; quin & verba ipsius textus: *Donec contra superstites lis finita fuerit, aliis nullatenus conferantur, neque ad ea eligatur quisquam, vel etiam præsentetur*: satis declarant non esse sermone de collatione, præsentatione &c. faciendâ in aliquo ex colligantibus, sed in alio à colligantibus distincto, atque ita dispositionem dicti cap. 2. esse quidem generalem, seu generaliter intelligendam de subrogatione alterius à colligantibus; non verò excludendo pariter subrogationem ipsius colligantis; ita docent Garc. p. 5. c. 9. num. 220. affirmans à Rota pluries sic definitum. Barb. cit. num. 177. Castrop. loc. cit. num. 6. citans Rochum de jurep. v. honorificum. q. 23. num. 53. Paris. conf. 30. num. 4. Lancell. loc. cit. num. 688. &c. contra Gonz. ad reg. 8. gl. 51. num. 114. Limitat hanc responsionem Barb. loc. cit. nimirum lite pendente super beneficii titulo non licere etiam cumulando colligantem præsentare, eò quòd per illam præsentationem daretur occasio, ne lis finiatur. Crescentius etiam de jurep. decis. 8. apud Garc. num. 221. ait, non posse patronum post factam ante litem præsentationem de uno, post litem præsentare alterum colligantem, alias voces patronorum non habentem; eò quòd tunc daretur potius occasio litigandi. Vide de his plura infra, ubi: qualiter collator conferre possit lite pendente.

Questio 148. An locus quoque sit dictæ variationi cumulativæ in patronatu mixto?

Respondeo: in discordia, dum nimirum patronus laicus præsentavit Cajum, & compatronus ecclesiasticus Titium, poterit dicto modo variare patronus laicus; cum ob conjunctionem in patronatu cum Ecclesiastico non perdat suum privilegium, præcipue cum in præsentatione nulla sit conjunctio. Castrop. loc. cit. num. 7. citans Lamb. l. 2. p. 2. q. 7. a. 13. Barb. p. 3. de potest. Episc. alleg. 72. num. 166. In concordia verò, sive dum uterque eundem præsentavit, sic variare non posse laicum; eò quòd per talem concordiam videatur laicus se tacite obligasse ad perseverandum in ista voluntate, & à compatroni voluntate non recedere, tenet Castrop. cit. num. 7. citans Abb. in c. cum autem. h. t. num. 4. Tiraq. de jure primog. q. 17. opin. 11. Barb. ubi ante. &c. quin & propter eandem rationem neutri, etiam dum uterque patronus est laicus, & præsentarunt concorditer, licere variare. Veruntamen videtur intelligendum id neutri licere altero invito. Quin &, dum laicus accumulando variaret, adeoque non recederet à primo præsentato, non videtur propriè dici posse mutasse mentem suam, aut etiam recessisse à voluntate compatroni sui laici, vel Ecclesiastici.

Questio 149. Quid si juraverit patronus, se non velle variare præsentationem, an poterit adhuc postmodum contra hoc suum juramentum valide variare: dico valide; nam licet id eum non posse, sed fieri perjurum & simul infidelè, si sub juramento promisit compatrono vel nominato à se, patet.

1. Respondeo primò: si simpliciter juravit, se non velle revocare factam de Titio præsentationem, valida erit præsentatio secunda; quâ non recedendo à Titio, sed accumulando, præsentat Cajum; quia revera non revocat primam præsentationem, ita ut stante etiam secundâ illâ præsentatione, Ordinarius possit adhuc primum præsentatum instituere. Barb. cit. n. 177. citans Caltrenf. l. 1. conf. 361. num. 4. Bursatt. l. 4. conf. 369. n. 14. Lamb. p. 1. l. 2. q. 4. a. 13. num. 3.

2. Respondeo secundò: si juravit, se neque velle revocare, neque accumulare, vel etiam si simpliciter juravit, se non velle variare (quia in præsentationibus non est alia permessa & valida variatio, quàm illa, quæ fit per accumulationem; adeoque dum jurando se nolle variare per juramentum hoc primæ præsentationi adjecit firmitatem aliquam, solam illam accumulativam variationem intellexit. Castrop. loc. cit. num. 8.) secunda præsentatio accumulativa probabiliter est nulla. Covar. in c. quamvis pactum. de pactis. p. 2. s. 2. num. 5. Gutt. de juram. confirm. p. 3. c. 13. num. 13. Lamb. p. 2. l. 2. q. 7. a. 16. & alii. uti & Rota in Compostellana paroch. 20. Februarii 1630, quos, & quam citat, & sequitur Barb. uti & Castrop. loc. cit. qui tamen posterior ait, se potius moveri auctoritate comunis sententiæ, quàm ratione, utpote minus efficace: hanc tamen dat utriusque rationem, quam Castrop. dicit, etsi non convincat, esse tamen satis probabilem, & suppositâ auctoritate Doctorum tenendam in judicando & consulendo, quòd licet regulariter sustineatur, & validus sit actus gestus contra juramentum; sic v. g. si quis juraverit, se non revocaturum procuratorem, revocatio facta contra hoc juramentum est valida. Covar. in rubr. de testam. p. 2. num. 15. Si celebrans sponsalia juret se non ducturum aliam, matrimonium cum alia est validum. c. sicut ex literis. de sponsalib. Si is, ad quem spectat collatio libera beneficii, juravit se non collaturum illud nisi digniori, valida est collatio, quâ illud confert digno præterito digniore. Selva. p. 3. q. 27. Covar. apud Castrop. Quin &, si vacante beneficio ante factam præsentationem patronus juravit, se alium non præsentaturum quàm Titium, adhuc validè præsentaret Cajum, ut Castrop. *ibid.* (qui tamen n. 9. quoad hoc ultimum exemplum aliam etiam dat disparitatem de juramento confirmante præsentationem primam jam liberè factam, & juramento impediende libertatem primò præsentandi) actus tamen qui ad sui perfectionem non pendet à sola voluntate facientis, sed vel infringitur à jure, vel expectat approbationem & factum judicis, vel ad sui valorem requirit auctoritatem, vel præsentiam superioris (qualis est actus præsentationis, utpote, quæ fieri debet necessariò apud habentem instituere ut superiorem; cum, ut Lott. l. 2. q. 18. n. 26. Corrad. l. 1. c. 5. num. 175. denotet subjectionem præsentati respectu instituentis; & secundum plures ad sui perfectionem & valorem tanquam partem requirit acceptationem instituentis) ita firmatur per accidens